

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

Disputatio XV. De obiecto & divisione voluntaris Divinæ. ad q. 19. D Th.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73455](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73455)

fectus, jam per aliud decretum absolutum nunquam poni conditionem est impeditus, e. g. inutile est decretum Tyrii dandi gratiam penitentiae sub conditione praedicationis Christi: si quidem decreto absoluto DEUS statuit, ut Christus ipsis nunquam praedicaret. Sed ita se habent decreta de futuris conditionatis, ergo.

Confirmatur. Ridiculum foret, si quis tibi promitteret 100. nummos sub conditione, si lingua oculum tetigeris, quia nempe conditio adjecta est impossibilis: ergo etiam ridiculum erit decretum Tyrii dandi gratiam penitentiae sub conditione praedicationis: siquidem praedicationis virtute decreti, ne Christus ibi praedicaret, facta est impossibilis.

Resp. negando antec. & minorem probationis; nam decretum absolutum, ut Christus nunquam apud Tyrios praedicaret, & ut Tyrii non converterentur, habet pro objecto absolutam non futuritionem praedicationis & conversionis, quae nequaquam pugnat cum conditionata futuritione ejusdem conversionis, quae est objectum decreti conditionati. Aliunde etiam pertinet ad perfectionem actus puri, & infiniti, ut ipsius voluntas non sit suspensa & potentialis, sed resoluta & in actu constituta circa quodlibet objectum volatile. Item ad rationem universalis provisoris & gubernatoris pertinet, non tantum res omnes possibles sub quacunque possibili combinatione

conditionum cognoscere; sed etiam, quid in quolibet combinatione fieri velit, decernere, ad hoc autem utile & necessarium est decretum conditionatum.

Ad Confirm. Resp. Non esse paritatem, quia illa conditio, si lingua oculum tetigeris, est intrinsece & simpliciter impossibilis; illa vero conditio, si Christus apud Tyrios signa fecerit, est intrinsece possibilis, & fit tantum impossibilis extrinsece, ea suppositione alterius decreti divini.

Instabis. Hinc sequeretur, quod DEUS haberet infinitas infinita decreta circa combinationes penè ridiculas rerum possibilium, ut v. g. si conderet alium mundum, tot essent muscae producendae, ex hoc vel illo cadavere progignendae, &c.

Resp. negando sequelam: nam sicut DEUS ab aeterno ex infinitis infinitis creaturis possibilibus res absolute futuras unico simplicissimo voluntatis actu ad statum absolutae existentiae extraxit; alias vero omnes creaturas non tantum in statu purae possibilitatis reliquit, sed etiam ad non futuritionem determinavit: ita similiter ex infinitis possibilibus combinationibus conditionum, unam simplicissimam voluntate aliquas determinavit, quas videbat suae generali providentiae consentaneas, caeteris in statu purae possibilitatis & non futuritionis conditionatae relictis.

DISPUTATIO XV.

DE

Obiecto, & divisione voluntatis Divinae.

Ad q. 19. D. Th.

Postquam Doctor Angelicus expedit controversias ad intellectum Divinum pertinentes, recto ordine ad voluntatem progreditur, eiusque naturam, divisionem, perfectiones & proprietates examinat. Cum quo proinde primò Divinae voluntatis obiectum, deinde divisionem dabimus. Postremò libertatem & efficaciam Divinae voluntatis, perfectiones praecipuas, & maxime disputabiles discutimus.

ARTICULUS I.

Quodnam sit obiectum Divinae voluntatis?

SUMMARI A.

1. Ratio voluntatis in DEO.
2. Quam confirmat PP. Auctoritas.
3. Supposita de voluntate DEI.
4. Obiectum formale.
5. Obiectum materiale.
6. Quomodo DEVS operetur propter creaturas?
7. DEVS creaturas racionales amat amore amicitiae.
8. Quomodo Creatura ametur ut media?
9. Non solus actus charitatis reperitur in DEO

§. 1.

Certiora praeferuntur.

1. Arti in DEO voluntatem, liquet ex ipsa oratione Dominica Matt. 6. & testantur fere omnes S. Script. paginae, utpote Divinae voluntatis

interpretes. Probat S. D. a. 1. partim ex eo, quod voluntas sit perfectio simpliciter simplex, partim quod omnis substantia intellectiva consecutive est etiam volitiva; sed DEUM esse intellectivum constat ex priori disputatione: ergo consequitur, quod etiam DEUS sit summè volitivus. Major, cujus soliditatem cavillantur nonnulli RR. sic probatur: omnem formam consequitur proportionatus appetitus, & inclinatio in bonum conveniens tali formae: ut enim constat inductione totius naturae, quodlibet profertur bonum suum, & refugit malum: ergo ad formam intellectualem sequitur appetitus rationalis, sicut ad formam naturalem sequitur appetitus naturalis: sed iste est voluntas, quae sola

tenet

tendit in bonum rationis, conveniens & proportionatum naturæ rationali: ergo.

2. Quæ ipsa etiam est doctrina & mens SS. PP. nam Athanasius tr. d. defin. ait: *quidquid intelligit, constat quod etiam voluntate ducatur.* Athanasius Synaita l. vii. Domini. c. 2. *Perspicuum est, omne illud, quod intellectu prædicitum est, & volendi potestate prædicitum esse; nam voluntas omni rationali creaturæ inesse essentialiter.* D. Fulgentius. l. 1. ad Monimum c. 18. *neque enim animæ rationali inesse posset ullatenus ratio, nisi & posset Creatoris inesse dilectio.*
3. Cæterum de hac ipsa DEI voluntate suppono primò ex dictis in 3. disputatione, quòd sit virtualiter distincta ab intellectu, & ratione nostrâ consequens ad essentiam DEI. Secundò DEUM esse ipsum suum velle, ita ut voluntas DEI sit ipsemet actus secundus volendi, & non potentia vel actus primus ab actu secundo virtualiter distinctus. Tertio. Hanc ipsam DEI voluntatem esse immutabilem & æternam, quia est identificata cum ipsius essentia, & perfectio simpliciter simplex non obstante ipsius libertate, de qua in sequentibus. Restat, ut in præsentem quæramus objecta, & ex objectis divisionem voluntatis, postea perfectiones ipsius, nempe libertatem & efficaciam discutiamus.

§. II.

Objectum Divinae voluntatis.

4. **CONCLUSIO.** *Objectum formale Divinae voluntatis tam motivum quam terminativum est increata DEI bonitas; creaturæ verò sunt objectum secundarium, & materiale ipsius.* S. D. a. 2. ad. 2. dicens. *Cum DEVS alia à se non velit, nisi propter finem, qui est sua bonitas, non sequitur, quod aliquid aliud moveat voluntatem ipsius, nisi bonitas sua.* Ex quibus

Ratio primæ partis est. Illud est objectum formale tam per se motivum, quàm terminativum alicujus potentia, quod per se ab illa attingitur, & cætera ratione ipsius: sed sola Divina bonitas per se primò attingitur à voluntate Divina, bona verò creata tantum ratione ipsius; partim, quia, ut dicitur prov. 26. *omnia propter semetipsum operatus est Dominus;* partim, quia aliàs voluntas DEI speciem & mensuram accipere à bonitate creata, quod implicat; cum sola increata ipsius bonitas habeat adæquatam commensurationem & proportionem actualitatis cum voluntate DEI.

5. Ratio secundæ partis est: Illa sunt objecta materialia & secundaria Divinae voluntatis, quæ quidem DEUS vult & amat non tantum propter ipsorummet bonitatem, sed propter propriam bonitatem; atqui alia à se vult DEUS & amat propter suam, non propter ipsorummet bonitatem, siquidem voluntas & amor DEI non attrahitur à creata bonitate tanquam fine, & idcirco non dicitur affectivus sed effectivus, utpote propter semetipsum effundens & communicans rebus bonitatem: *non enim,* inquit S. Bern. l. de amore DEI c. 4. *afficeris ad nos, vel à nobis, cum nos amas, sed es, quod es, quia semper id ipsum es, nos autem à te, ad te, & in te afficimur, cum te amamus.* Et D. Bonav. in 3. disp. 32. q. 1. amor

Divinus non est amor inclinans ad alterum, sed potius alia inclinans & trahens ad se ipsum.

§. III.

Solvuntur objectiones.

Dices primò. Illud est motivum & finis voluntatis, propter quod voluntas operatur; sed voluntas DEI operatur propter creaturas: ergo creaturæ sunt motivum & finis Divinae voluntatis. minor probatur: quia DEUS res corporeales condit propter hominis utilitatem, easque ordinat ad hominem tanquam media ad finem.

Resp. Illud est motivum voluntatis, propter quod ipsa operatur tanquam propter causam & rationem volendi ex parte voluntatis, concedo, tanquam propter rationem volendi tantum ex parte voliti, nego: sed DEI voluntas sic operatur; cum res corporeas condit propter hominem, ut ly propter significet motivum finale ex parte voluntatis, nego; (omnia quippe, & res corporeas & ipsum hominem vult DEUS propter suam bonitatem tanquam rationem volendi) rationem volendi tantum ex parte voliti, ut nimirum unum ordinatum sit in utilitatem alterius, concedo minime, & nego consequentiam. quod paucis expressit S. D. hic a. 5. dicens, *vult DEVS hoc esse propter hoc, sed non propter hoc vult hoc, h. e. inter objecta materialia vult DEUS unum se habere instar finis, & aliud instar medii, non tamen, ut se habeant per modum finis respectu sui actus & voluntatis.*

Dices secundò. Si DEUS omnia vult propter se ipsum, tunc creaturas rationales non amat amore amicitia, seu benevolentia: consequens est contra doctrinam S. D. in 2. 2. q. 23. a. 1. ergo. Sequela probatur: quia per hoc amor amicitia distinguitur ab amore concupiscentia; quod ille sistit in amato, iste verò est reflexivus in bonum proprium.

Respondeo negando sequelam, & probationem distinguo: amor amicitia sistit in amato, nisi bonum ipsius amati sit referri in ulteriorem bonitatem concedo. Si sit, nego: atqui est ipsummet creaturæ rationalis bonum referri in bonitatem Divinam.

Dices tertio. Si DEUS creaturas amaret propter se ipsum, amaret ut media; atqui hoc dicitur negari, quia bonitas mediorum est bonitas utilitatis & conducentia ad finem; sed nulla creatura potest DEO asserre aliquam utilitatem: ipse enim *bonorum nostrorum non eget.* psal. 115. ergo.

Respond. DEUS creaturas amat ut media, sed latiori sensu, quatenus nimirum amantur ratione bonitatis Divinae à se participatae, idèoque referribilis in DEUM ut fontem illius, concedo: in strictiori sensu, quasi amarentur ratione utilitatis & conducentia ad finem, nego.

Dices quartò. Hinc sequeretur, in DEO melius virtutis quàm charitatis actum reperiri: quia actus habens pro motivo formali incretam DEI bonitatem, est actus charitatis: sed voluntas DEI in suo actu haberet unicum motivum suæ increatae bonitatis: ergo tantum foret actus charitatis.

Respond.

Resp. negando sequelam, & probationem distinguo. si non formaliter eminenter contineat motivum & actum alterius virtutis, concedo, si

contineat, nego, & pariter dist, min, nego consequentiam.

ARTICULUS II.

Quomodo DEVS amet creaturas possibles?

SUMMARI A.

1. Liberè amat DEVS creaturas actuales.
2. Amor inefficax creaturarum possibilium probatur auctoritate.
3. Multiplex ratio hujus sententia.
4. Est amor inefficax & simplicis complacentia.
5. S. Dionisii auctoritas in oppositum accipienda est de amoris efficacia.
6. Quandoque potentia necessariò feratur ad obiecta materialia?
7. Spiritus S. etiam ex amore creaturarum possibilium procedit.
8. Quomodo voluntas infinita necessitariò possit per obiectum finitum.
9. Quomodo obiectum intellectus sit simplicius, quam obiectum voluntatis?
10. DEVS semper vult optimum formaliter.
11. Quales actus & virtutes voluntatis sint admitenda in DEO?

S. I.

Datur in DEO amor erga creaturas possibles.

Suppono, DEUM liberè amare creaturas actuales, quia liberè illas producit. Est quippe amor DEI non affectivus, qui bonitatem supponit in rebus, à qua trahatur & afficiatur, sed effectivus, qui ipsam bonitatem & amabilitatem ponit in rebus. Vult igitur DEUS bonum creaturis, quia esse, & quicquid bonitatis ipsi superstruit, tribuit: eaque de causa creaturas amat, quid enim aliud est amare, quam alicui bonum velle? hoc ipso autem liberè amat, quia cuilibet creaturæ liberè tribuit suum esse. De creaturis possibilibus major est disceptatio: dum rigidiores Thomista possibilis ab omni boni commercio proferunt, ideòque ab obiecto Divinae voluntatis excludunt. Alii cum Marco de Serrà mitiori calculo inter obiecta simplicis complacentia, non tamen amoris efficacis admittunt.

Cui posteriori sententia subscribo. Stat pro hac sententia S. Dionysius c. 4. d. Divinis Nomin. dicens: *bonum se extendit ad existentia & non existentia*. Si ergo non existentia (possibiles nempe creaturæ) possunt habere rationem boni, nihil obstat, quo minus possint terminare Divinam voluntatem; cum hoc unicum sit contrariae partis fundamentum, quòd possibilis sint omni bonitate destituta. Accedit Auctoritas S. D. qui hinc q. 37. a. 2. absque ulla exceptione dicit; *Sicut Pater dixit se & omnem creaturam Verbo, quod genuit, ita diligit se & omnem creaturam Spiritu Sancto*. Sed Pater dicit se & omnem creaturam possibilem Verbo, quod genuit: imò per se tantum dicit creaturam possibilem, neque enim, nisi concomitanter ex

actualium creaturarum amore verbum procedit: ergo diligit se & omnem creaturam possibilem Spiritu sancto: quia nec Spiritus S. nisi concomitanter tantum ex amore creaturarum actualium procedit. Præterea idem S. D. i. contra gent. c. 84. dicit: *DEVS non vult nisi ea, quæ sunt, vel possunt esse bona*: ergo inter obiecta Divinae voluntatis admittit bona possibilis, præsertim cum S. D. subdat, solum impossibilem secundum se non esse voluntatem in DEO.

Ratio quoque est primò. Divina voluntas extendit se ad omne bonum, in quod voluntas potest ferri; sed voluntas ferri potest in bonum possibile: ergo. minor constat nostræ experientia, qui sæpe appetimus possibilis, uti cum Christus Marci 14. oravit. *Pater omnia tibi possibilia sunt, transfer calicem hunc a me*. Ubi Christus scivit, translationem calicis tantum esse possibilem.

Confirm. Possumus velle possibilis tantum (ut patet in prædicto exemplo) absque peccato: sed tunc DEUS vult, ut velimus talia: ergo vult DEUS possibilis.

Ratio est secundò. DEUS necessariò vult suam bonitatem ut communicabilem creaturis: ergo necessariò vult creaturas possibles, sine quibus non est communicabilis.

Confirm. primò. Ex eo, quòd idea Divinae sint imitabiles per essentia, non possunt cognosci, nisi cognitis possibilibus: ergo etiam ex eo, quòd bonitas Divina per essentiam est communicabilis, non potest amari, nisi ametur terminus hujus communicabilitatis, h. e. creaturæ possibles ratione ideæ.

Confirm. secundò. Bonitas actualis rerum terminat efficacem voluntatem DEI: ergo bonitas possibilis terminat inefficacem voluntatem DEI. Consequentia probatur: Infinita voluntas extendit se ad omnem bonitatem, sicut infinita scientia ad omnem veritatem: ergo sicuti scientia speculativa DEI extenditur ad omne verum possibile: ita inefficax voluntas DEI ad omne bonum possibile.

Confirm. tertio. Qui vult finem, vult necessariò etiam ea, sine quibus finis esse non potest, ut habet S. D. hic. a. 3. atqui necessariò DEUS amat suas ideas, potentiam, bonitatem: ergo etiam necessariò amat creaturas, sine quibus illæ esse non possunt.

Dixi tamen: hunc amorem esse simplicis complacentia & inefficacem, ut occurreret scrupulo Adversariorum, qui cum in S. D. legunt, amorem DEI erga creaturas esse effectivum, ex eo inferunt: ergo creaturæ possibles, quæ non efficiuntur à DEO, non diliguntur ab ipso. Sed

nimirum loquitur S. D. de amore efficaci, non inefficaci & simplicis complacentia, quem ad possibilia terminari dicimus. Imò sicut Adversarii concedunt nobiscum, scientiam simplicis intelligentia esse virtute & quasi in actu primo causam rerum, ita similiter nobiscum rectè dicerent, amorem possibilem esse virtute, & quasi in actu primo effectivum: sicut enim efficax DEI voluntas est in actu secundo amor effectivus, in quantum vult & approbat actualem habitudinem rerum ad esse, ita inefficax DEI voluntas, & quam vocamus simplicis complacentia, est amor virtute, & in actu primo effectivus, in quantum approbat, & sibi complacet in habitudine possibili, quam res habent ad esse: sicut & ipse artifex, antequam decernat artificiosam formam in opus inducere, prius in ideato à se concepto, & per ideam artis representato complacentiam habet. Non ideo tamen ista complacentia & amor possibilem erit actus liber in DEO, cum non fundetur in contingenti & libera, sed necessaria connexionem, quam habent possibilia cum Divinis ideis, omnipotentia, & bonitate.

§ II.

Solvuntur objectiones.

5. Dices tamen primò: S. D. hic a. 3. universa- liter ait, *alia à se DEVM non necessario, sed libere velle*. Quod repetit I. cont. gent. à c. 81. & alibi. Resp. S. Doct. hic loqui de amore efficaci, non de amore simplicis complacentia.
6. Dices secundò: quælibet potentia non nisi ad rationem formalem sui objecti fertur necessario, necessitate quoad specificationem; sed res creatæ possibiles non pertinent ad objectum formale Divinae voluntatis: ergo. Resp. dist. maj. nisi sint aliqua necessario connexa cum illo specificativo, conc. si sunt connexa, nego. sed possibilia non pertinent ad objectum specificativum Divinae voluntatis, ut neque sint necessario connexa cum illo, nego, ut sint connexa, conc. min. & nego consequentiam.
7. Dices tertio: sequeretur, quòd Spiritus S. procederet ex amore creaturarum, quòd tamen communiter Theologi non admittunt in Tract. de SS. Trinit. Resp. tam parùm esse inconveniens, ut Spiritus S. procedat ex amore per modum simplicis complacentia ad creaturas terminato; quàm quòd Verbum procedat ex cognitione possibilem: imò hoc insinuat S. D. loco supra cit. Unde Theologi communiter de efficaci amore actualium creaturarum loquuntur, cum negant Spiritum S. ex illo per se procedere.
8. Dices quartò, Objectum finitum & inadæquatum non potest necessitare voluntatem infinitam; sed creaturæ possibiles tantum sunt objectum inadæquatum & finitum: ergo non possunt necessitare Divinam voluntatem. Resp. objectum finitum & inadæquatum non potest voluntatem infinitam necessitare, necessitate objectiva, & pure ex parte sui proveniente, conc. subjectiva, & proveniente ex infinitate subjecti, nego. sicut enim ex infinita perfectione subjecti, & cognitionis Divinae provenit, ut quamvis possibilia ra-

tione sui non habeant infinitam scibilitatem, tamen necessario cognoscantur, quia nimirum necessario comprehendendo suam omnipotentiam, etiam necessario comprehendit DEUS omnium terminum connexum cum illa; ita etiam ex infinita perfectione subjecti & voluntatis Divinae provenit, ut necessario amando suam bonitatem & omnipotentiam, necessario amet terminos cum illa necessario connexos.

Dices quintò. Objectum intellectus juxta S. D. infra q. 82. a. 3. est simplicius & magis absolutum, quàm objectum voluntatis. h. e. interprete Caietano, objectum intellectus est quidditas rei sub conceptu quidditatis, voluntatis verò objectum est res prout existens: ergo possibile, quæ præcendunt ab ordine ad existentiam, possunt quidem esse objectum Divinae scientia; non autem voluntatis. Resp. objectum intellectus five verum esse magis absolutum, quàm sit objectum voluntatis, quia verum, quod est objectum intellectus, potest absolute concipi sine habitudine ad esse, ut fit in speculationibus Mathematicis, at verò objectum voluntatis aliquam requirit habitudinem ad esse. Nec tamen requiritur actualis habitudo; sed sufficit possibilis juxta dicta.

§ III.

Corollaria.

Colliges primò: Si objectum volitum formaliter spectetur, DEUM semper illud velle, quod est optimum: secus si spectetur materialiter, & contentivè. Formaliter spectatur volitum, prout subest motivo formali bonitatis Divinae, quæ semper est infinite perfecta. Materialiter spectatur, prout est in seipso: & sic certum est, unam creaturam esse alterà meliorem: imò optimum de perfectissimam produci non posse constat ex dictis de perfectione DEI.

Colliges secundò. Illas virtutes & actus voluntatis in DEO formaliter admittendos, quæ nullam dicunt imperfectionem. Unde primò est in DEO non tantum amor, de quo diximus, sed est gaudium, delectatio & fruius, quia hoc dicit quietem voluntatis in objecto volito: sed hoc maxime locum habet in DEO, qui est sibi sufficientissimus. Secundò est in DEO Zelus juxta illud Ex. 24. *Ego sum Dominus DEVS tuus fortis Zelotes*. Nam Zelus secundum S. D. 1. 2. q. 23. a. 4. nil aliud importat, quàm intrinsecum amorem fortiter excludentem contra seipsum contrarium: sed DEUS ita intrinsecè amat suam gloriam: ergo. Tertio est in DEO formaliter misericordia, quoad effectum sollevandi alienam miseriam, quia ut sic nullam dicit imperfectionem; non autem quantum ad motum appetitus sensitivi, qui est tristitia de malo alieno. Quarto est in DEO formaliter justitia distributiva quoad æquillimam distributionem juxta cuiusque accipientis proportionem & dignitatem: non autem secundum obligationem ortam ex jure recipientis. Et sic alia quoque virtutes & actus, quatenus ab imperfectione absolvi nequeunt, non sunt formaliter in DEO, uti Justitia commutativa, quæ supponit

nie debitum legale, & suo loco tractabitur, temperantia, quæ tendit ad passiones in ordine continentas, odium, quod pro objecto terminativo habet malum quæ tale: ira, quæ supponit tristitiam ex injuria illata acceptam: desiderium, quod fertur in bonum abiens, excluduntur à voluntate

DEI, ideòque si legimus in S. Scriptura, DEUM irasci ut psal. 59. *odisse omnes, qui operantur iniquitatem.* psal. 5. metaphoricè ista sunt accipienda, ratione nimirum alicujus effectus, qui apud homines ex odio vel ira solet procedere.

ARTICULUS III.

Quotuplex sit voluntas in DEO?

SUMMARI A.

1. Divisio voluntatis in DEO est materialis.
2. Alia voluntas absoluta & efficax, alia conditionata, & inefficax.
3. Quid sit voluntas antecedens & consequens?
4. Voluntatem antecedentem esse voluntatem beneplaciti ostendit auctoritas S. Scripturæ.
5. Probat preparatio mediæ sufficientiæ ad salutem.
6. Et universalis cura tam de singulis, quam omnibus hominibus.
7. Confirmat exemplum Judicis.
8. Voluntas antecedens non inducit imperfectionem.
9. Instantia de voluntate conditionata & metu.
10. Exponuntur varia auctoritates S. Scripturæ.
11. Divisio voluntatis in antecedentem & consequentem est adequata.
12. Aliquando voluntas antecedens & consequens conjunguntur.

§. I.

Divisio voluntatis.

1. Voluntatem divisio non ex aliqua intrinseca distinctione virtuali, quam in una linea non dari pridem dictum; sed ex objectorum materialium voluntatum diversitate, circa quæ Divina voluntas versatur, accipitur: & solet primò dividi voluntas DEI in voluntatem signi & beneplaciti ex S. D. a. 11. voluntas beneplaciti est propriè & formaliter voluntas, quia est actus Divinae voluntatis formaliter in DEO existens. Voluntatem verò signi non est propriè sed metaphoricè voluntas; quia non est ipse actus Divinae voluntatis, sed extrinsecum signum illius, quo modo testamentum dicitur voluntas testatoris. Ejusmodi signa S. D. a. 1. enumerat 5. tria respectu boni scilicet operationem, præceptum & consilium. duo respectu mali, scilicet prohibitionem & permissionem, hoc verò comprehensa.

Præcipit, ac prohibet, permittit, consulit, implet,

Existis signis sola operatio est infallibile signum absolute & veræ voluntatis in DEO, ideòque semper incidit cum voluntate beneplaciti; quia est impossibile DEUM non velle, quod operatur, omnia enim, quæ voluit, fecit in celo & in terra.

2. Voluntatem beneplaciti ulterius dividitur in antecedentem & consequentem: sicut & in absolutam & conditionatam, efficacem & inefficacem.

R. P. Mezger. Theol. Schol. Tom. 1.

Voluntas absoluta & efficax est, quæ absolute & efficaciter decernit effectum; ideòque semper impletur, de qua etiam dicitur Ezech. 3. *non est, qui tuae voluntati possit resistere.* Voluntatem conditionatam & inefficacem est, quæ sub conditione vult aliquid effectum, ideòque non semper impletur, sed impletur, si poneretur conditio, v. g. si homines facerent, quod deberent.

Voluntas antecedens non ex eo dicitur, quòd sit quaedam generalis & indifferentis voluntas antecedens nostræ voluntatis determinationem (quo modo exponit Vasquez) sed quòd per illam DEUS vult aliquid, prout secundum se & sua intrinseca, præcise circumstantiis, est aliquid bonum & conveniens. Voluntatem consequens est, non quæ DEUS vult post determinationem nostræ voluntatis, sed quæ DEUS vult aliquid in particulari, ut vestitum omnibus circumstantiis. Nam ut S. D. voluntas comparatur ad res, secundum quod in se ipsis sunt: in se ipsis autem sunt in particulari; unde simpliciter volumus aliquid, secundum quod volumus illud consideratis omnibus circumstantiis particularibus, quod est consequenter velle. Idcirco voluntas consequens semper est absoluta & efficax; voluntas verò antecedens, nisi conjungatur cum consequente, est inefficax. Nam ut ibidem S. D. patet, quòd, quidquid DEUS simpliciter vult, fit: licet illud, quod antecedenter vult, non fiat. his positis sit

§. II.

Voluntas antecedens est voluntas beneplaciti.

CONCLUSIO. Non solum voluntas consequens, sed etiam antecedens, est vera & sincera voluntas beneplaciti. Ita Thomistæ cum S. D. cit. a. 11.

Probat primò de variis Scripturis ut Ezech. 18. *nunquid voluntatis mee est mors impii, dicit Dominus DEUS, & non, ut convertatur à viis suis, & vivat?* c. 33. *vivo ego dicit Dominus: nolo mortem impii, sed ut convertatur impius à via sua, & vivat.* 2. Petri 3. *nolens aliquis perire, sed omnes ad penitentiam reverti.* potissimum verò ex illo 1. Tim. c. 2. *DEUS vult omnes homines salvos fieri, & ad agnitionem veritatis venire.* idque confirmat Apostolus ex eo, quòd unus est mediator DEI & hominum Christus Jesus, qui dedit seipsum redemptorem pro omnibus. Ex quibus

U 2

Pro-

5. Probatum secundò conclusio. Illa est voluntas vera beneplaciti, quæ præparat media sufficientia ad consequendum finem: electio quippe mediocriorum (supponit intentionem finis: sed voluntas omnes homines salvos facendi comparat illis omnibus media sufficientia ad salutem: ergo est vera voluntas beneplaciti: jam autem non est voluntas consequens absoluta & efficax: aliàs de facto omnes homines salvi fierent: ergo est voluntas inefficax & antecedens: adeòque voluntas antecedens est vera voluntas beneplaciti. minor constat ex verbis Apostoli: nam passio Christi est medium oblatum omnibus hominibus in ordine ad consequendam salutem: *dedit enim semetipsum pro omnibus*. Et Colols. 1. *in ipso complacuit reconciliare omnia*. Rom. 8. *pro omnibus tradidit illum*. 1. Cor. 15. *pro omnibus mortuus est Christus*. 1. Jo. 2. *propitiatio pro peccatis nostris, non pro nostris autem tantum, sed etiam pro totius mundi*.
6. Confirm. primò. Curam gerere de omnibus supponit seriam voluntatem salvandi omnes: atqui DEUS gerit providentiam & curam de omnibus hominibus: ergo habet seriam voluntatem salvandi omnes homines; sed hæc est voluntas antecedens: ergo. Minor est certa ex sap. 6. *Provisum & magnum ipse fecit, & aequaliter cura est illi de omnibus*. Unde D. Gregorius l. 25. moral. c. 29. *Sic DEVS intendit singulis, ac si vacet à cunctis; & sic omnibus simul intendit, ac si vacet à singulis*.
7. Confirm. secundò exemplo Judicis, qui licet voluntate consequenti, & perpenis omnibus circumstantiis reo velit vitam tollere: non ex hoc impeditur, quin serio cupiat quamvis inefficaci & conditionatà voluntate ipsius vitam servare, præsertim, si is aliàs sit amicus. Ita quamvis DEUS voluntate consequente & consideratis omnibus circumstantiis, offensione nimirum suæ Justitiæ, misericordiæ in electos, gravitate peccati, &c. velit damnare reprobos, non exinde impeditur, quin voluntate antecedente velit omnes homines salvare, quippe quibus offert & comparat beneficia, cum quibus possent salvari, si vellent.

§. III.

Solvuntur objectiones.

8. Objic. primò. Hæc voluntas antecedens infert imperfectionem in DEUM, primò, quia est otiosa & inefficax ad consequendum effectum. Secundò, quia infert contrarias voluntates in DEUM, vult enim omnes salvare per voluntatem antecedentem, & non vult omnes homines salvare per voluntatem consequentem. Resp. neg. antecedens. & ad primam probationem dico, non esse voluntatem otiosam; quia licet non fortia-tur effectum ultimaturn, sortitur tamen effectus inchoatos & intermedios, inter quos sunt (ut inquit S. D. in 1. d. 46. q. 1. a. 1.) ipse ordo naturæ in finem salutis, & promoventia in finem, omnibus communiter proposita, tam naturalia, quam gratuita, &c. neque ista inefficacia est ex defectu agentis & voluntatis; sed ex defectu objecti, quod absolutè secundum se, & absque ad-junctione circumstantiarum potest esse tantum-

modo objectum voluntatis inefficacis, non autem efficacis.

Instabis. Qui habet voluntatem inefficacem ex parte objecti, haberet efficacem, si absque suo incommodo posset objectum mandare executioni: si enim mercator posset salvare sine periculo suas merces, haberet etiam efficacem voluntatem illas salvandi: --- Ergo cum DEUS absque ullo sub incommodo posset salvare omnem hominem, non habet veram voluntatem ne quidem inefficacem ipsos salvandi.

Resp. dist. antec. haberet voluntatem efficacem, nisi executio objecti ratione adjunctæ circumstantiæ appareat minus bona, conc. si appareat minus bona, nego. Et idco mercator efficaciter appeteret retinere merces, quia illa cessante periculo haberet eandem bonitatem, quam haberet ante periculum: at salus omnium hominum, quæ absolutè secundum se repræsentatur bona, in circumstantiis manifestandi Divinam Justitiam, aliàsque DEI perfectiones, DEO apparet minus bona.

Objicies secundò nonnullas Autoritates, quibus videtur indicari, Christum non pro omnibus esse mortuum. Ita Joa. 17. *non pro mundo rogo*. Matth. 16. *qui pro multis effundetur*. Concilium Valentinum *Christus non est mortuus pro iis, qui in impietate mortui sunt*. D. Th. 3. p. q. 21. a. 4. ad 2. *Christus non oravit pro omnibus Crucifixibus, nec etiam pro omnibus, qui erant credituri in eum, sed solum pro eis, qui erant prædestinati, ut per ipsum vitam consequerentur æternam*.

Resp. in primo & ultimo loco sensum esse de efficaci & consequenti voluntate orandi, non de antecedente; quia sanguis Christi pro omnibus quidem sufficienter, non tamen efficaciter fuit oblatum & effusus, quo modo exponit & loquitur Tridentinum Sels. 6. c. 2. & 3. Ad secundum locum Matt. Resp. ly *pro multis* ibidem accipi pro omnibus. ut sæpius contingit in S. Scriptura. Ad 3. locum ex Concil. Resp. mentem ipsius esse, quod Christus non obtulerit suam passionem, ut hi, qui in impietate sunt mortui, ex inferno liberentur, quod senserunt aliqui hæretici.

Colliges ex dictis primò, divisionem voluntatis in antecedentem & consequentem esse adequatam; quia accipitur à membris contradictoriè oppositis: aut enim est voluntas & amor boni sine circumstantiis particularibus, aut cum illis considerati. Si primum, est voluntas antecedens; si secundum, est consequens. Unde rejicienda est illa RR. voluntas concurrens, utpote destruens efficaciam intrinsecam Divinorum decretorum (de qua in sequent.) & medium ponens inter contradictoria. Cæterum ipsa voluntas consequens, si est circa mala, dicitur voluntas permissionis, circa bona verò voluntas approbationis.

Colliges secundò, voluntatem antecedentem sæpe conjungi cum consequente, sicuti gratia efficax sæpe comitatur sufficientem: nam in salute omnium hominum, quæ est volita voluntate antecedente, etiam includitur salus prædestinatorum, quam DEUS etiam vult voluntate consequente.